

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie

**Bezpieczeństwo społeczności lokalnych
jako element bezpieczeństwa państwa.
Wybrane problemy**

Redakcja naukowa

Marek Gąska, Iwona Lasek-Surowiec

Chełm 2019

Recenzenci:

DR HAB. MARIUSZ KUBIAK, PROF. NADZWYCZAJNY
Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy w Siedlcach

DR HAB. MARCIN JURGILEWICZ, PROF. NADZWYCZAJNY
Politechnika Rzeszowska w Rzeszowie

Redakcja:

MAREK GAŚKA, IWONA LASEK-SUROWIEC

Okładka:

MARIUSZ MACIUK

Skład i łamanie:

BEATA FAŁDA

Tłumaczenie na język angielski:

MACIEJ NIEDZIELSKI

Wydawca:

INSTYTUT NAUKOWO-WYDAWNICZY „SPATIUM” SP. Z O.O.
UL. 25 CZERWCA 62/68
26-600 RADOM

Nakład: 200 EGZ.

ISBN

978-83-66017-71-9

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W CHELMIE
UL. POCZTOWA 54, CHEŁM 22-100, POLSKA

Wykaz skrótów

- ABW** – Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
AON – Akademia Obrony Narodowej
ARTR – System Automatycznego Rozpoznawania Tablic Rejestracyjnych
ASzWoj. – Akademia Sztuki Wojennej
BMR – Broń Masowego Rażenia
BOT – Brygada Obrony Terytorialnej
CBOS – Centrum Badania Opinii Społecznej
CIWIN – Europejska Sieć Ostrzegania o Zagrożeniach Krytycznych
COL-DKŁad – Centrum Operacji Lądowych – Dowództwo Komponentu Lądowego
COM – Europejski Obszar Gospodarczy
CP – Community Policing
CPR – Centrum Powiadamiania Ratunkowego
CSI – Centrum Studiów Inżynierskich
CSRG – Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego
CZK – Centrum Zarządzania Kryzysowego
DORSZ – Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych
DGRSZ – Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych
DPS – domy pomocy społecznej
DWOT – Dowództwo Wojsk Obrony Terytorialnej
Dz.U. – Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
Dz. Urz. KGP – Dziennik Urzędowy Komendy Głównej Policji
EFTA – ang. European Free Trade Association
EPCIP – ang. European Programme for Critical Infrastructure Protection (Europejski Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej)
GCZK – Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego
GKOT – Gminne Komendy Obrony Terytorialnej
GPS – ang. Global Positioning System
GUS – Główny Urząd Statystyczny
GZZK – Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego
ISIS – z ang. Islamic State of Iraq and Sham, tzw. Państwo Islamskie

ISP PAN – Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk
JST – jednostka samorządu terytorialnego
KAW – Krajowa Agencja Wydawnicza
KDR – Kierujący Działaniami Ratowniczymi
KGOT – Komenda Główna Obrony Terytorialnej
KGP – Komenda Główna Policji
KMDR – koordynator medycznych działań ratunkowych
KMZB – Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa
KPOLC – Krajowy Program Ochrony Lotnictwa Cywilnego
KP PSP – Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
KPP – Komenda Powiatowa Policji
KPZK – Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego
KSP – Komenda Stołeczna Policji
KSRG – Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy
KSWSA – Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania
KUPH – Komisja Upowszechniania Prawa Humanitarnego
KWP – Komenda Wojewódzka Policji
KW PSP – Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej
LKRM – Lekarz Koordynator Ratownictwa Medycznego
LNG – ang. Liquefied Natural Gas
MCZK – Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego
minister ON – Minister Obrony Narodowej
minister SWiA – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
MKCK – Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża
MSWiA – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
MON – Ministerstwo Obrony Narodowej
MSPiR – Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa
MSW – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
MSZ – Ministerstwo Spraw Zagranicznych
NBP – Narodowy Bank Polski
NIK – Najwyższa Izba Kontroli
NIPP – National Infrastructure Protection Plan
NIST – National Institute of Standards and Technology
m.p.h.k.z – międzynarodowe prawo humanitarne konfliktów zbrojnych
m.st. – miasto stołeczne
OC – Obrona Cywilna
OCK – Obrona Cywilna Kraju

OPTO – Operacyjnie Przygotowanego Terytorium Obrony
OSM – Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska
OUPH przy ZG PCK – Ośrodek Upowszechniania Prawa Humanitarne-
go przy Zarządzie Głównym Polskiego Czerwonego Krzyża
OwSS – Orzecznictwo w Sprawach Sądowych
PAN – Polska Akademia Nauk
PCK – Polski Czerwony Krzyż
PCZK – Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego
PISM – Polski Instytut Spraw Międzynarodowych
PIT – ang. Personal Income Tax
PKB – produkt krajowy brutto
PKOT – Powiatowe Komendy Obrony Terytorialnej
POP LC – Powszechna Obrona Przeciwlotnicza Ludności Cywilnej
PPD-21 – Presidential Policy Directive 21 Implementation
PRM – Państwowe Ratownictwo Medyczne
PSP – Państwowa Straż Pożarna
PWN – Państwowe Wydawnictwo Naukowe
PZZK – Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego
RB ONZ – Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych
RCB – Rządowe Centrum Bezpieczeństwa
RCL – Rządowe Centrum Legislacji
RM – Rada Ministrów
RP – Rzeczpospolita Polska
RZZK – Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego
RDD – Radiological Dispersal Device (Dirty Bomb – brudna bomba)
RIO – Regionalna Izba Obrachunkowa
SBN – System bezpieczeństwa narodowego
SDiK SZ RP – System Dowodzenia i Kierowania Siłami Zbrojnymi Rze-
czypospolitej Polskiej
SESPol – System Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji
SM – Straż Miejska
SOP – System obronny państwa
SOT – System obrony terytorialnej
SPSWŚ – Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego
SP ZOZ – Samodzielny Publiczny zakład Opieki Zdrowotnej
SRM – Stacja Ratownictwa Medycznego
SRO – Stały rejon odpowiedzialności

SZK – System zarządzania kryzysowego
SZ RP – Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej
SWA – System wykrywania i alarmowania
SWD – System wspomagania dowodzenia
SWO – System wczesnego ostrzegania o zagrożeniach
SWOL – System wczesnego ostrzegania ludności
ŚNP – Środki Napadu Powietrznego
ŚPDRZ – Świętokrzyski Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia
TATP – ang. TriAcetone TriPeroxide
TOAW – Terenowe Organa Administracji Wojskowej
TOAP – Terenowe Organy Administracji Publicznej
TSD – Terytorialny system dowodzenia
TSR – Terytorialny system rozpoznania
TSW – Terytorialna służba wojskowa
TPW – Terytorialny pododdział wsparcia
UE – ang. European Union
UAV – ang. Unmanned Aerial Vehicle
u.f.p. – ustawa o finansach publicznych
u.o.p. – ustawa o Policji
UNESCO – ang. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UOFP – ustawa o finansach publicznych
u.s.g. – ustawa o samorządzie gminnym
u.straż.gm. – ustawa o strażach gminnych
WCZK – Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego
WKOT – Wojewódzkie Komendy Obrony Terytorialnej
WKU – Wojskowa Komenda Uzupełnień
WMD – ang. Weapon of Mass Destruction
WOT – Wojska Obrony Terytorialnej
WPF – Wieloletnia Prognoza Finansowa
WSEI – Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie
WSH-E – Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna im. Jana Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu
WSPol. – Wyższa Szkoła Policji
WSzW – Wojewódzki Sztab Wojskowy
WZZK – Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
WZZ – Wojskowe zgrupowanie zadaniowe

ZG PCK – Zarząd Główny Polskiego Czerwonego Krzyża
ZN AON – Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej
ZOW – Zespół Oceny Wsparcia
ZRM – Zespoły Ratownictwa Medycznego
ZWO – Zespół Wsparcia Odbudowy

Spis treści

Wykaz skrótów	3
Wstęp	9
Część I	
Bezpieczeństwo społeczno-kulturowe społeczności lokalnych	
Piotr Kondraciuk, <i>Osadnictwo wieloetniczne a problematyka bezpieczeństwa kulturowego na przykładzie Ordynacji Zamojskiej</i>	29
Paweł Skrzydlewski, <i>Bezpieczeństwo osoby a kulturowe i cywilizacyjne zagrożenia rozwoju człowieka</i>	39
Eugeniusz Wilkowski, <i>Wybrane aspekty bezpieczeństwa kulturowego społeczności lokalnych na przykładzie polityki kulturalnej Starostwa Powiatowego w Chełmie</i>	71
Anna Zagórska, <i>Prawne wymiary bezpieczeństwa społecznego RP – wybrane kwestie</i>	97
Część II	
Rola władzy lokalnej w kształtowaniu bezpieczeństwa	
Rafał Kołodziejczyk, <i>Rola i znaczenie struktur władz lokalnych w zapewnianiu bezpieczeństwa</i>	117
Mariusz Fijałkowski, <i>Rola rady gminy w kształtowaniu bezpieczeństwa i porządku lokalnego</i>	135
Daniel Michalski, <i>Rola administracji terytorialnych w kształtowaniu bezpieczeństwa powietrznego ludności cywilnej</i>	149
Iwona Kowalska, <i>Bezpieczeństwo realizacji zadań publicznych w warunkach zadłużenia JST</i>	171

Daniel Kania, <i>Działania szkoleniowe podejmowane przez Stację Ratownictwa Medycznego w Chełmie jako forma przygotowania zespołów ratownictwa do postępowania w zdarzeniach z dużą liczbą osób poszkodowanych</i>	191
--	-----

Część III

Policja i wojska obrony terytorialnej

Konrad Puławski, <i>Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców województwa lubelskiego oraz spostrzeżenia funkcjonariusza dotyczące reform wprowadzanych w Policji</i>	205
Piotr Wasilewski, <i>Zmiany w służbie dzielnicowej w latach 2016-2017 w celu poprawy poczucia bezpieczeństwa obywateli</i>	223
Ryszard Jakubczak, Marek Fąkowski, <i>Wojska Obrony Terytorialnej w budowie bezpieczeństwa lokalnych społeczności</i>	239
Jacek Stempień, <i>Wojska Obrony Terytorialnej w systemie zarządzania kryzysowego</i>	267

Część IV

Diagnoza zagrożeń

Samanta Kowalska, <i>Bezpieczeństwo i ochrona praw jednostki w kontekście zagrożenia terrorystycznego – wybrane aspekty prawne</i>	297
Adam Radomyski, <i>Diagnoza zagrożenia obiektów infrastruktury krytycznej atakami terrorystycznymi</i>	315
Wojciech Jobda, <i>Monitoring wizyjny w ochronie portu lotniczego</i>	339
Marek Gąska, <i>Zagadnienie międzynarodowego prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych w działalności administracji publicznej. Wybrane problemy</i>	357

Noty o autorach	403
------------------------	------------

Wstęp

Na monografię pt. *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych jako element bezpieczeństwa państwa. Wybrane problemy* złożyło się szesnaście tekstów pracowników naukowo-dydaktycznych, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie, Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie, Akademii Sztuki Wojennej, Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wyższej Szkoły Społeczno-Przyrodniczej im. Wincentego Pola w Lublinie oraz pracowników instytucji odpowiadających za bezpieczeństwo lokalne.

Prezentowana książka, mająca charakter naukowej monografii, składa się z czterech części. Zostały w niej przedstawione problemy na poziomie lokalnym w różnych obszarach, zróżnicowanych pod względem poruszanej problematyki. Autorzy wskazują zadania, uregulowania organizacyjno-prawne oraz powstałe na tym tle problemy instytucji kształtujących bezpieczeństwo lokalne. Próbują wskazać na ewentualne przyszłe zmiany w przepisach prawa.

W części pierwszej zatytułowanej *Bezpieczeństwo społeczno-kulturowe społeczności lokalnych* zamieszczone zostały cztery artykuły. Otwiera ją tekst dra Piotr Kondraciuka pt. *Osadnictwo wieloetniczne a problematyka bezpieczeństwa narodowego i kulturowego na przykładzie Ordynacji Zamojskiej*. Autor analizuje osadnictwo wieloetniczne na obszarze ordynacji zamojskiej w okresie od końca XVI do XIX wieku. Zwraca uwagę na kwestie przywilejów osadniczych, które gwarantowały prawa religijne i społeczne oraz określały obowiązki osadników względem lokalnych społeczności. Ukazując kwestie historyczne, Autor konfrontuje je z współczesnymi problemami migracyjnymi w Europie, podkreślając brak uregulowań prawnych w tym zakresie i wynikające z tego zagrożenia dla bezpieczeństwa kulturowego i narodowego Polski.

Dr hab. Paweł Skrzydlewski w tekście pt. *Bezpieczeństwo osoby a kulturowe i cywilizacyjne zagrożenia rozwoju człowieka* stawia podstawowe pytania egzystencjalne: Czym jest samo bezpieczeństwo i gdzie należy szukać jego źródłowego rozumienia? Czy rzeczywiście w swych zabie-

gach o bezpieczeństwo człowiek jest skazany na porażkę? Skąd wypływa powszechna troska o bezpieczeństwo? Co faktycznie stanowi źródło zagrożenia bezpieczeństwa? Pojawia się także pytanie o to, gdzie, tj. w oparciu o jaki typ dyskursu możemy wypracować właściwe rozumienie bezpieczeństwa, stojącego za jego szerszym w całej ludzkiej kulturze? Oto pytania leżące u podstaw niniejszej wypowiedzi. Jest ona wypowiedzią filozoficzną, akcentującą potrzebę autentycznej troski o właściwe i realne bezpieczeństwo człowieka, które winno leżeć u podstaw wszelkiej działalności pedagogicznej. W swej treści odwołuje się do osiągnięć realizmu filozoficznego, antropologicznego personalizmu oraz klasycznej etyki cnót. Stawia sobie za cel nie tylko ukazania tego, czym jest autentyczne bezpieczeństwo, ale także tego, co bezpieczeństwu zagraża, zwłaszcza od strony dyskursu, jaki wszedł w pedagogikę i szeroko pojętą współczesną kulturę i cywilizację.

Dr hab. Eugeniusz Wilkowski w opracowaniu pt. *Wybrane aspekty bezpieczeństwa kulturowego społeczności lokalnych. Na przykładzie polityki kulturalnej Starostwa Powiatowego w Chełmie* dostrzega potrzebę akcentowania dziedzictwa kulturowego także społeczności lokalnych, posiadających swoją specyfikę, ukształtowaną w procesie historycznym i kulturowym. Z tych powodów bezpieczeństwo kulturowe małych ojczyzn staje się częścią bezpieczeństwa kulturowego państwa. Należy postrzegać je w ujęciu podmiotowym, odchodząc od dychotomii centrum – prowincje, postrzegane jako niezdolne do zachowania swoich wartości, czy kreowania ambitnych treści kulturowych. Przyjęcie takiego stanowiska wymusza na społecznościach lokalnych podjęcie odpowiedzialnej polityki kulturalnej. Zgromadzony materiał empiryczny i dokonana przez Autora analiza wskazuje, że lokalne społeczności nie zawsze są do tego zakresu wyzwania przygotowane.

W opracowaniu *Prawne wymiary bezpieczeństwa społecznego RP – wybrane kwestie* dr Anna Zagórska omawia niektóre elementy bezpieczeństwa społecznego w oparciu o regulacje funkcjonujące w województwie świętokrzyskim. Autorka analizuje rozwiązania prawne wprowadzane w Polsce w celu zapewniania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa społecznego, a tym samym odpowiedniego poziomu kompensacji. Podkreśla, że konieczne jest uwzględnienie w ich treści narzędzi umożliwiających skuteczną reakcję na aktualne i przyszłe zagrożenia. Jednym z istotniejszych problemów w województwie świętokrzyskim jest bezro-

bocie. Wiele czynników, także globalnych, wpływających na poziom bezpieczeństwa związany z tym wskaźnikiem, uniemożliwiają jednoznaczną ocenę, czy wprowadzane przez samorząd strategie i plany odnoszą zamierzony skutek. Można jednak przypuszczać (w oparciu o dane statystyczne), że programy i działania uruchamiane w oparciu o te strategie mają działanie pozytywne i prowadzą do redukcji bezrobocia, a tym samym zmniejszenia innych zagrożeń bezpieczeństwa społecznego, których to bezrobocie jest źródłem.

Część drugą, zatytułowaną *Rola władzy lokalnej w kształtowaniu bezpieczeństwa*, otwiera opracowanie dra inż. Rafała Kołodziejczyka pt. *Rola i znaczenie struktur władz lokalnych w zapewnianiu bezpieczeństwa*. Autor omawia znaczenie władz samorządowych w zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego. W tym zakresie ważna jest współpraca na wszystkich szczeblach samorządu lokalnego. Na podstawie strategii rozwoju lokalnego opracowywane są dokumenty strategiczne odnoszące się do bezpieczeństwa na terenie województwa, powiatu czy gminy. Za strategię lokalnego bezpieczeństwa i porządku publicznego uważa się wszystkie spójne kierunki działań, które umożliwią sprawne zarządzanie bezpieczeństwem w czasie rutynowych działań, jak również w czasie kryzysu. Efektem wdrożenia tych działań powinno być zwiększenie poczucia bezpieczeństwa obywateli, zapobieganie pojawieniu się sytuacji kryzysowych oraz w przypadku ich wystąpienia szybka likwidacja ich skutków. Wykonywanie zaplanowanych działań powinno być prowadzone przy udziale Policji, Straży Pożarnej, Straży Miejskiej, Straży Granicznej oraz służb ratowniczych z organizacjami i związkami lokalnymi.

Dr Mariusz Fijałkowski w opracowaniu pt. *Rola rady gminy w kształtowaniu bezpieczeństwa i porządku lokalnego* omawia zasady zapewniania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Autor słusznie stwierdza, że zadanie to należy do najstarszych i najbardziej podstawowych zadań państwa, a co za tym idzie do zadań administracji publicznej, w tym samorządowej. Obecnie wskazuje na to wprost art. 146 Konstytucji RP¹, przyznając kompetencje w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego państwa oraz porządku publicznego Radzie Ministrów. Zgod-

¹Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483, z 2001 r., Nr 28, poz. 319, z 2006 r., Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., poz. 114, poz. 946.

nie jednak z zasadą decentralizacji władzy publicznej oraz dekoncentracją kompetencji władczych zadania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego należą także do zadań jednostek samorządu terytorialnego (zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnot samorządowych). Są to podstawowe zadania jakie Konstytucja i ustawy zwykle nakładają na organy gminy. Warto zastanowić się jednak, czy rada gminy należycie korzysta ze swoich kompetencji.

W tekście nt. *Roli administracji terytorialnych w kształtowaniu bezpieczeństwa powietrznego ludności cywilnej* kpt. dr Daniel Michalski przedstawia zbiór wymagań w stosunku do administracji terytorialnych, dotyczących kształtowania bezpieczeństwa powietrznego regionu. W pierwszej części Autor określił podstawy ontologiczne Powszechnej Obrony Powietrznej Ludności Cywilnej (POP LC) oraz typologię obrony powietrznej. Następnie scharakteryzował rolę administracji terytorialnej w organizacji przedsięwzięć wchodzących w skład POP LC, które wynikają z aktów normatywnych. Autor dokonał także diagnozy stanu realizacji tych zadań. W tekście znajduje się uszczegółowienie obowiązków administracji terytorialnych, będących wypadkową przepisów prawnych i obecnego stanu realizacji przedsięwzięć POP LC.

Dr hab. Iwona Kowalska w artykule pt. *Bezpieczeństwo realizacji zadań publicznych w warunkach zadłużenia JST* zwraca uwagę, że zagadnienie bezpieczeństwa w tej sferze nabiera coraz większego znaczenia w warunkach zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego. Ze względu na niegospodarne działania władz samorządowych w zakresie ich polityki finansowej istnieje ryzyko braku realizacji zadań publicznych bądź ich niepełnego wykonanie. Dlatego też w artykule dokonano diagnozy kierunku zmian legislacji dotyczącej ograniczenia skali zadłużania się samorządów oraz ukazano skutki tych działań w sferze realizacji zadań publicznych. Analiza została przeprowadzona z pogrupowaniem tychże skutków, począwszy od całkowitego ich zaniechania do ograniczenia ich wymiaru jakościowego i ilościowego na rzecz obywateli. Analiza kierunku zmian przepisów prawnych dotyczących zadłużenia obejmuje okres od 2009 r. do 2018 r. (nowelizacja ustawy o finansach publicznych). W tekście zastosowano metodę krytycznej analizy materiału legislacyjnego oraz literatury przedmiotu z zakresu ustroju i finansów jednostek samorządu terytorialnego.

Daniel Kania omawia *Działania szkoleniowe podejmowane przez Stację Ratownictwa Medycznego w Chełmie jako forma przygotowania zespo-*

łów ratownictwa do postępowania w zdarzeniach z dużą liczbą osób poszkodowanych. Ukierunkowuje nas na specyfikę działania medycznych służb ratowniczych. Podkreśla, że System Państwowego Ratownictwa Medycznego został utworzony w celu zapewnienia pomocy każdej osobie, która znajduje się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Autor zwraca uwagę, że jednostkami systemu są szpitalne oddziały ratunkowe, zespoły ratownictwa medycznego, w tym zespoły lotnicze. Z systemem współpracują z kolei centra urazowe szpitali, natomiast z jednostkami systemu służby powołane do niesienia pomocy w wypadkach i katastrofach oraz społeczne organizacje ratownicze. W ramach swoich zadań statutowych lub ustawowych są zobowiązane do niesienia pomocy poszkodowanym w stanie zagrożenia życia. Rozważania Autora wynikają z jego osobistych doświadczeń z pracy w stacji ratownictwa medycznego.

Część trzecią, zatytułowaną *Policja i Wojska Obrony Terytorialnej*, rozpoczyna tekst mgra Konrada Puławskiego: *Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców województwa lubelskiego oraz spostrzeżenia funkcjonariusza dotyczące reform wprowadzanych w Policji*. Jedną z ważniejszych instytucji w Polsce, odpowiedzialnych właśnie za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego, jest Policja. Na poziomie lokalnym – na obszarze województwa lubelskiego – zadania te realizuje Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie. Nad bezpieczeństwem ponad 2 milionów mieszkańców czuwa około 5600 funkcjonariuszy. Jak wynika ze statystyk, województwo jest jednym z najbezpieczniejszych w Polsce. Jednak dane te dają jedynie wymierny wskaźnik efektywności służby Policji. Dlatego ich uzupełnienie w orzekaniu o faktycznym stanie bezpieczeństwa stanowią badania społeczne. Celem opracowania było określenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa lubelskiego oraz społecznej oceny pracy Policji. Autor odniósł się także w swojej wypowiedzi do zmiany modelu funkcjonowania polskiej Policji – z represyjnego na proaktywny.

W opracowaniu pt. *Zmiany w służbie dzielnicowego w latach 2016-2017 w celu poprawy poczucia bezpieczeństwa obywateli* mgr Piotr Wasilewski przedstawia zasady pracy dzielnicowego w świetle nowych uregulowań. Wizerunek policjanta oraz możliwość kontaktu z instytucją Policji są najistotniejszymi elementami mającymi wpływ na poczucie bezpieczeństwa obywateli. Zmiany mające na celu kształtowanie pozytywnego wizerunku policjanta zostały zintensyfikowane w latach 2016-2017. Działania zmierzające do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa rozpo-

częte zostały poprzez wprowadzenie zmian w służbie dzielnicowych w ramach programu „Dzielnicowy bliżej nas”, który oprócz reaktywacji posterunków oraz stworzenia i wdrożenia Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, jest trzecim z pakietu zmian w sprawie poprawy organizacji pracy Policji. W największym stopniu zmiany te dotyczą charakteru i formy pełnienia służby przez dzielnicowego, jako funkcjonariusza pierwszego kontaktu. Najistotniejsze modyfikacje w służbie dzielnicowego to nowe uregulowania prawne dotyczące pełnienia służby, wprowadzenie narzędzia elektronicznego „Moja Komenda” ułatwiającego kontakt z dzielnicowym, narzędzia komunikacji społecznej (skrzynki e-mail dla każdego dzielnicowego) oraz wyposażenie funkcjonariuszy w służbowe telefony komórkowe. Celem wprowadzenia tych zmian było uspołecznienie działań Policji, a w konsekwencji wzrost poczucia bezpieczeństwa obywateli.

Prof. dr hab. Ryszard Jakubczak oraz insp. dr Marek Fałdowski, Autorzy opracowania nt. *Wojsk obrony terytorialnej w budowie bezpieczeństwa lokalnych społeczności*, rozpoczynają swoją analizę od ogólnych zasad sztuki wojennej. Stoją na stanowisku, że wojska obrony terytorialnej są strukturami militarnymi Obrony Terytorialnej. Jeśli zatem tej Obrony Terytorialnej nie ma jako komponentu terytorialnego równoważnego komponentem operacyjnym, to nie można mówić o Wojskach OT. Przy takim rozwiązaniu, jakie obecnie wdrażane jest w Polsce, są one jedynie wojskami wewnętrznymi w całej rozciągłości. Wojska OT funkcjonują bowiem w ramach Systemu Obrony Terytorialnej i nie są w żadnym wypadku rodzajem sił zbrojnych. Za to wojska wewnętrzne mogą nimi być. Jest to nawiązywanie wprost do rozwiązań z PRL-u, kiedy takie wojska istniały i nazywały się wtedy *Wojskami Obrony Wewnętrznej*. Tezy postawione przez Autorów są wyjątkowo ciekawe i powinny otwierać pole do żywiołowych dyskusji naukowych wśród znawców problematyki bezpieczeństwa państwa i obronności.

W opracowaniu *Wojska obrony terytorialnej w systemie zarządzania kryzysowego* ppłk dr inż. Jacek Stempień identyfikuje główne problemy prawno-organizacyjne WOT oraz przedstawia koncepcję użycia WOT w sytuacjach zagrożeń niemilitarnych. Zmiany w Systemie Dowodzenia i Kierowania Siłami Zbrojnymi RP oraz formowanie oddziałów WOT determinują potrzebę nowego spojrzenia na wsparcie komponentu cywilnego przez SZ RP w aspekcie zagrożeń niemilitarnych. Jednym z zasadniczych przedsięwzięć w tym obszarze jest zdefiniowanie możliwości

brygad OT w zakresie realizacji zadań w fazie reagowania kryzysowego oraz określenie zasad ich współdziałania z organami zarządzania kryzysowego, podmiotami opiniotwórczo-doradczymi, centrami zarządzania kryzysowego i elementami wykonawczymi (szużbami, inspekcjami i strażami).

W części ostatniej, czwartej zatytułowanej *Diagnoza zagrożeń*, znajdują się cztery artykuły. Otwiera ją tekst dr Samanty Kowalskiej nt. *Bezpieczeństwo i ochrona praw jednostki w kontekście zagrożenia terrorystycznego – wybrane aspekty prawne*. Autorka zwraca uwagę, że na początku XXI wieku terroryzm jest niezwykle amorficznym, hybrydalnym zagrożeniem dla wolności i bezpieczeństwa. Immanentną cechą terroryzmu jest ciągle przekształcanie się w zjadliwe formy przemoc bezpośredniej lub zakamuflowanej. Zjawisko terroryzmu ma na celu deprecjację prawa, państwa i praw człowieka. W rozważaniach Autorki podkreślono, że prawa człowieka pojmowane w sposób racjonalny powinny stanowić punkt odniesienia dla stanowienia i stosowania prawa. Należy zgodzić się z Autorką, że profilaktyka i prewencja terrorystyczna powinna przebiegać w oparciu o współpracę międzynarodową, koherencję przepisów i procedur, legalizm oraz uniwersalne i ponadczasowe wartości.

W tekście *Diagnoza zagrożenia obiektów infrastruktury krytycznej atakami terrorystycznymi* dr hab. Adam Radomyski przedstawia syntezę wyników badań, które koncentrują się na identyfikacji i oceny zagrożeń dla infrastruktury krytycznej państwa. Autor wyjaśnia podstawową terminologię związaną z określeniem infrastruktury krytycznej na podstawie przepisów krajowych oraz przepisów prawnych przyjętych w Unii Europejskiej i Stanach Zjednoczonych. Ważną częścią prezentowanych w opracowaniu wyników badań są rozważania naukowe odnoszące się do klasyfikacji obiektów infrastruktury krytycznej oraz oceny ich wrażliwości na atak terrorystyczny z ziemi i z powietrza. Istotną kwestią z punktu widzenia zapobiegania atakom terrorystycznym skierowanych na krytyczne obiekty, obszary i urządzenia państw członkowskich jest realizacja działań prawnych, organizacyjnych i technicznych mających na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania.

Opracowanie dra Wojciecha Jobdy pt. *Monitoring wizyjny w ochronie portu lotniczego* przedstawia zasady ochrony portu lotniczego poprzez kamery monitorujące. Kamery mogą być także zainstalowane na ruchliwych skrzyżowaniach ulic, przy drogach wylotowych z miast, w środ-

kach komunikacji miejskiej i w dużych sieciach handlowych. Oprócz tego występować mogą w strzeżonych osiedlach miejskich czy w większych zakładach pracy (zarówno wewnątrz, jak również wzdłuż ich granic). Kamery stały się codziennością funkcjonowania portów lotniczych, tworząc zintegrowane systemy ich ochrony technicznej (wizyjnej). Autor uważa, że przyszłość należy do dalszego rozwoju monitoringu, ale we współdziałaniu z różnorodnymi urządzeniami (czujnikami) typu: ruchowego, temperaturowego, hałasu czy chemicznego.

Zagadnienie międzynarodowego prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych w działalności administracji publicznej. Wybrane problemy omawia mjr rez. dr Marek Gąska. Autor podkreśla znaczenie m.p.h.k.z. w procesie kierowania, zarządzania i planowania bezpieczeństwa państwa na poziomie lokalnym. Znajomość konwencji z prawa humanitarnego jest nieodzowna dla pracowników instytucji lokalnych zajmujących się sporządzaniem dokumentów planistycznych z zakresu: zarządzania kryzysowego, Państwowego Ratownictwa Medycznego, Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, ochrony ludności i ratownictwa, obrony cywilnej (w tym Systemu Wykrywania i Alarmowania, Systemu Wczesnego Ostrzegania, Powszechnej Obrony Przeciwlotniczej Ludności Cywilnej, ochrony dóbr kultury), a także wszelkich dokumentów dotyczących obronności państwa, w tym dokumentów mobilizacyjnych. Historia Polski z okresu II wojny światowej, jak również najnowsze wydarzenia związane z misjami wojskowymi poza granicami kraju, ale także raporty NIK i szefa OCK, dostarczają wiele przykładów świadczących o nienajlepszej znajomości m.p.h.k.z. przez organy władzy i ogół mieszkańców. Spostrzeżenia Autora wynikają z osobistych obserwacji i doświadczenia zawodowego oraz wieloletniej pracy dydaktyczno-naukowej w tym zakresie.

Oddając do rąk czytelników niniejszą monografię pragniemy podziękować wszystkim Autorom za wysiłek badawczy i ich wkład pracy. Mamy nadzieję, że przygotowana publikacja wymiennie przyczyni się do pogłębienia merytorycznej dyskusji wśród osób zainteresowanych sprawami bezpieczeństwa lokalnego.

Marek Gąska
Iwona Lasek-Surowiec

Table of contents

Introduction	19
---------------------	-----------

Part I

Social and cultural security of the local communities

Piotr Kondraciuk, <i>Multiethnic Settlement and Cultural Security Issues on the Example of the Zamość Entail</i>	29
Paweł Skrzydlewski, <i>Individual security and cultural and civilization threats to human development</i>	39
Eugeniusz Wilkowski, <i>Selected aspects of cultural security of local communities. On the example of the cultural policy of the Powiat Starosty in Chełm</i>	71
Anna Zagórska, <i>Legal dimensions of the social security of the Republic of Poland – selected issues</i>	97

Part II

The role of local authority in shaping security

Rafał Kołodziejczyk, <i>The role and importance of the structures of local authorities in ensuring security</i>	117
Mariusz Fijałkowski, <i>Role of the commune council in shaping local security and order</i>	135
Daniel Michalski, <i>The role of territorial administrations in shaping air security of civilias</i>	149
Iwona Kowalska, <i>Security of carrying out public tasks in conditions of local self-governments' indebtedness</i>	171

Daniel Kania, <i>Training activities undertaken by the Emergency Medical Station in Chełm as a form of preparation of rescue teams to deal with events with a large number of people injured</i>	191
--	-----

Part III

Police and the territorial defense forces

Konrad Puławski, <i>A sense of security for the inhabitants of the Lublin voivodeship and the remarks of the officer regarding the reforms introduced in the Police</i>	205
Piotr Wasilewski, <i>Changes in the police community support officer service in 2016-2017 for the purpose of improving the citizens' sense of security</i>	223
Ryszard Jakubczak, Marek Fałdowski, <i>Territorial Defense Forces in building the security of local communities</i>	239
Jacek Stempień, <i>Territorial Defense Forces in the crisis management system</i>	267

Part IV

Threat diagnosis

Samanta Kowalska, <i>Security and protection of individual rights in the context of terrorist threat – selected legal aspects</i>	297
Adam Radomyski, <i>Threat Diagnosis with terrorist attacks of critical infrastructure facilities</i>	315
Wojciech Jobda, <i>Video surveillance in the protection of an airport</i>	339
Marek Gaška, <i>The issue of international humanitarian law of armed conflicts in the activities of public administration. Selected problems</i>	357

Notes about the authors	403
--------------------------------	------------

Introduction

The monograph *Security of local communities as an element of state security*. Selected problems is composed of sixteen texts of research and academic staff of the State School of Higher Education in Chełm, Polish Air Force Academy in Dęblin, War Studies Academy, Police Academy in Szczytno, Jan Kochanowski University in Kielce, Adam Mickiewicz University in Poznań, Vincent Pol University in Lublin and employees of institutions responsible for local security.

The presented book, which has the character of a scientific monograph, consists of four parts. It presents problems at the local level in various areas, different in terms of problems discussed. The authors indicate tasks, organizational and legal regulations and the problems of institutions shaping local security. They try to point to possible future changes in the law.

In the first part, entitled *Social and cultural security of the local communities* four research papers were included. The opening text of Ph.D. Piotr Kondraciuk, entitled *Multiethnic Settlement and Cultural Security Issues on the Example of the Zamość Entail*. The author analyzes multiethnic settlement in the area of Zamość Entail in the period from the end of the 16th to the 19th century. He draws attention to the issues of settlement privileges, which guaranteed religious and social rights and defined duties of settlers towards local communities. By presenting historical issues, the author confronts them with contemporary migration problems in Europe, stressing the lack of legal regulations in this area and thus resulting in threat to Poland's cultural and national security.

Dr hab. (Ph.D.) Paweł Skrzydlewski in the study entitled, *Individual security and cultural and civilization threats to human development*, asks existential questions. What is security and where its source understanding should be sought; Is it really a man who is doomed to fail in his efforts for security? Where does the widespread concern for security come from? What actually constitutes to a source of security risk? There are also question of where, i.e. based on what type of discourse, we can develop a proper understanding of the security that is behind its spread

in all human culture? These are the questions which can be found in the study. It is a philosophical statement, stressing the need for genuine concern for proper and real human security, which should be the basis of all pedagogical activity. In its content, it refers to the achievements of philosophical realism, anthropological personalism and classical ethics of virtues. It aims not only to show what authentic security is, but also what threatens security, especially from the point of discourse that has entered pedagogy and broadly understood contemporary culture and civilization.

Dr hab. (Ph.D.) Eugeniusz Wilkowski *Selected aspects of cultural security of local communities. On the example of the cultural policy of the Powiat Starosty in Chełm*, sees the need to emphasize the cultural heritage of local communities, which have their character, shaped in the historical and cultural process. For these reasons, the cultural security of small homelands becomes part of the cultural security of the country. They should be perceived in a subjective approach, moving away from dichotomy of center – provinces, seen as incapable of preserving their values, or creating ambitious cultural contents. The adoption of such a position forces local communities to adopt a responsible cultural policy. The collected empirical material and the analysis made by the Author indicates that local communities are not always prepared for such range of challenges.

In the study *Legal dimensions of the social security of the Republic of Poland – selected issues*, Ph.D. Anna Zagórska discusses selected issues of social security based on regulations functioning in the Świętokrzyskie Province – one of the poorest regions in Poland. Legal solutions implemented in Poland in order to ensure an adequate level of social security, and thus an appropriate level of compensation, should on the one hand take into account the need to look for solutions, and on the other, do not lead to the parallel weakening of the motivation to act, which could result in a limited impact of the initiatives undertaken. It is also necessary to take into account not only the current situation and threats present in the social sphere for years, but also potential threats. One of the most important problems in the Świętokrzyskie Province is unemployment. A number of factors, including global ones, affecting the level of security related to this element, do not allow for unambiguous determination whether the strategies and plans implemented by the local government have effect, and therefore realize their goals. However, it can be assu-

med (based on statistical data) that programs and actions launched on the basis of these strategies have a positive effect and lead to a reduction of unemployment, and thus a reduction of a number of other social security threats, which source is unemployment.

The second part is entitled *The role of local authority in shaping security* is opened by a study of Ph.D. Eng. Rafał Kołodziejczyk entitled *The role and importance of the structures of local authorities in ensuring security*. The author discusses the importance of local authorities in ensuring public security and order. In this respect, cooperation at all levels of local government is important. On the basis of the local development strategy, strategic documents relating to security in the province, powiat or commune are prepared. The strategy of local security and public order relates to all coherent directions of activities that will enable efficient security management during routine activities as well as during the crisis. The effect of implementing these activities should increase the sense of citizens' security, to prevention of crisis situations and in the event rapid elimination of their consequences. Performing planned activities should be carried out with the participation of the Police, Fire Service, Municipal Guards, Border Guard and emergency services with organizations and local unions.

Ph.D. Mariusz Fijałkowski in the study entitled *Role of the commune council in shaping local security and order* presents the principles of ensuring public safety and order. The author states that this task belongs to the oldest and the most basic tasks of the state, and hence to the tasks of public administration, including local government. Currently, it is directly indicated by art. 146¹ of the Constitution of the Republic of Poland, granting competences in the scope of ensuring the internal security of the state and the public order of the Council of Ministers. However, according to the principle of decentralization of public authority and the deconcentration of ruling powers, tasks in the field of public security and order are also the tasks of local government units, which should be seen as satisfying the collective needs of self-government communities. These are the basic tasks that the Constitution and ordinary acts impo-

¹*The Constitution of the Republic of Poland of April 2, 1997* (Journal of Laws of 1997, No. 78, item 483, of 2001, No. 28, item 319, from 2006, No. 200, item 1471, from 2009, item 114, item 946)

se on the commune organs. It is worth considering, however, whether the commune council duly uses its competences.

Dr hab. (Ph.D.) Iwona Kowalska in her text *The security of performing public tasks is becoming an increasingly important issue in conditions of local self-governments' indebtedness* diagnoses the direction of changes in legislation regarding the limitation of local governments' debt and to investigate what impact these changes have on carrying out public tasks. The study involved grouping of underperformed public tasks starting from their complete abandonment to limiting the qualitative and quantitative dimensions of their performance. The analysis of the direction of legislative changes regarding local self-government debt covers the period from 2009 to 2018 (amendment to the Public Finance Act). The study used the method of critical analysis of legislative material and the review of literature on the statute and finances of local governments.

In the study entitled *Training activities undertaken by the Emergency Medical Station in Chelm as a form of preparation of rescue teams to deal with events with a large number of people injured* Daniel Kania, MA, directs us to the nature of the operation of emergency medical services. The State National Medical Services system has been created to provide assistance to any person who is in a state of emergency. The units of the system are emergency rooms, medical response teams, including air rescue teams. Trauma centers cooperate with the system, while with units of the system service created to provide assistance in accidents and disasters as well as social rescue organizations which, as part of their tasks, are obliged to help victims who are in life threatening condition. Medical response teams are divided into specialized and basic. Specialist response teams consists of three people including a system doctor. The basic team consists of at least two people with medical education, i.e. a paramedic or system nurse. The author's considerations are take from his personal experience of working in a medical emergency station and are full of valuable remarks. The study is cognitively interesting and creates a field for substantive discussion.

The third part has been titled *Police and the territorial defense forces*, it begins with the Konrad Puławski text, MA, entitled *A sense of security for the inhabitants of the Lublin voivodeship and the remarks of the officer regarding the reforms introduced in the Police*. One of the most important institutions in Poland, responsible for ensuring security and public order

is the Police. On the local level – in the Lublin province – these tasks are carried out by the Provincial Police Headquarters in Lublin. Over 5600 officers protect over 2 million inhabitants. According to statistics, the voivodship is one of the safest in Poland. However, these data only give a measurable indicator of the effectiveness of the Police service. That is why they are complemented by social research in determining the actual state of security. According to the author, the aim was to establish a sense of security for the inhabitants of the Lublin province and to evaluate the work of the Police. The author also focused on getting to know the opinion of an officer regarding the change of the model of functioning of the Polish Police – from the repressive to the proactive one.

In the next study entitled *Changes in the police community support officer service in 2016-2017 for the purpose of improving the citizens' sense of security* Piotr Wasilewski, MA, presents the principles of support officer in the light of new regulations. The image of a policeman and the possibility of contact with the Police institution are the most important elements affecting the sense of security of citizens. Changes aimed at shaping a positive image of the policeman were intensified in the years 2016-2017. Activities aimed at increasing the sense of security were initiated by introducing changes to the support officer service within the framework of the "Support officer closer to us" program, which, apart from the reactivation of the Police posts and the creation and implementation of the Map of National Security Threats, is the third of the package of changes to improve the organization of the work of the Police. To the greatest extent, these changes concern the character and form of support officer service as the first contact officer. The most important changes in the district service are legal regulations concerning support officer services, introduction of the electronic tool "My Headquarters" facilitating contact with the support officer, introduction of social communication tools such as launching e-mail boxes for each district and equipping officers with mobile phones. The aim of these changes was to socialize the activities of the Police and, consequently, increase the sense of security of citizens.

The authors of the study on *Territorial Defense Forces in building the security of local communities* Prof. Ryszard Jakubczak, Ph.D. and inspector Marek Fałdowski, Ph.D. claim on the basis of the general principles of the art of war that the Territorial Defense Forces are military structures of the Territorial Defense, hence, if this Territorial Defense does not

exist as a territorial component equivalent to the operational component (operational troops – i.e. Land Forces, Special Forces, Air Force and Navy combined), it is not possible to speak of the Territorial Defense Forces. With such a solution, as in Poland, they are only *internal forces*, because the Territorial Defense Forces operate under the Territorial Defense System and are by no means a type of armed forces. However, internal troops can be them, which is currently happening in Poland. It is a direct reference to solutions from the People's Republic of Poland, when such troops existed and were then called Internal Defense Forces. The theses put forward by the authors are extremely interesting and should open the field for lively scientific discussions among experts in the issues of state security and defense.

In the study *Territorial Defense Forces in the crisis management system* Lt. Col. Jacek Stempień, Ph.D., Eng., identifies the main legal and organizational problems of WOT and presents the concept of WOT use in situations of non-military threats. Changes in the Command and Control System of the Polish Armed Forces and the formation of WOT units determine the need for a new look at the support of the civil component by the Polish Armed Forces in the aspect of non-military threats. One of the fundamental undertakings in this area is defining the capabilities of OT brigades in the implementation of tasks in the crisis response phase and defining the principles of their cooperation with crisis management bodies, opinion-making and advisory entities, crisis management centers and executive elements (services, inspections and guards).

In the last, fourth part, entitled *Threat Diagnosis* four papers are presented. They are opened by the text of Samanta Kowalska, Ph.D. on *Security and protection of individual rights in the context of terrorist threat – selected legal aspects*. At the beginning of the 21st century, terrorism is an extremely amorphous, hybrid threat to freedom and security. The immanent feature of terrorism is the constant transformation into the virulent forms of direct or camouflaged violence. The phenomenon of terrorism seeks to depreciate law, the state and human rights. Providing security and protecting the rights and freedoms of the individual has become one of the priority postulates. In the author's deliberations, it was stressed that human rights understood rationally should be a reference point for the establishment and application of law. The author is right that prophylaxis and prevention against terrorism should proceed

on the basis of international cooperation, coherence of regulations and procedures, legalism and universal, timeless values.

In the text *Threat Diagnosis with terrorist attacks of critical infrastructure facilities* dr hab. (Ph.D.) Adam Radomyski presents a synthesis of research results that focus on the identification and assessment of threats to the critical infrastructure of the nation. The author explains the basic terminology associated with the definition of critical infrastructure based on national laws and legal provisions adopted in the European Union and the United States. An important part of the research results presented in the study are scientific considerations referring to the classification of critical infrastructure facilities and the assessment of their sensitivity to terrorist attack from land and air. An important issue from the point of view of preventing terrorist attacks targeting critical objects, areas and equipment of the Member States is the implementation of legal, organizational and technical measures aimed at increasing the effectiveness of counteraction.

A study by Ph.D. Wojciech Jobda titled *Video surveillance in the protection of an airport* presents the principles of airport security by means of surveillance cameras. Cameras can also be installed on busy intersections of streets, exit roads from cities, in public transport and in large retail chains. In addition, they can be found in secured housing estates or in larger workplaces (both inside and along their borders). Cameras have become an indispensable tool of airports, creating integrated systems of their technical (vision) protection. The author believes that the future belongs to the further development of monitoring, but in cooperation with various devices (sensors): motion, temperature, noise or chemical.

The issue of international humanitarian law of armed conflicts in the activities of public administration. Selected problems are discussed by Major (Res.) Marek Gaška, Ph.D. The author emphasizes the importance of m.h.k.z. in the process of management and planning of national security at the local level. The knowledge of conventions in humanitarian law is indispensable for employees of local institutions involved in the preparation of planning documents in the field of: crisis management, State Medical Rescue, National Emergency and Fire System, civil protection and rescue, civil defense (including the System of Detection and Alerting, Early Warning System, Universal Civilian Air Defense, protection of cultural goods) and all documents related to the defense of the nation

including mobilization documents. The history of Poland from the World War II as well as the latest events related to foreign military missions, but also reports from the NIK and the head of the OCK provide us, unfortunately, many examples of poor knowledge of m.p.h.k.z. by authorities and the general population. The author's observations are not free from personal observation and professional experience as well as many years of didactic and scientific work in this area.

By handing in the monograph to readers, we would like to thank all the Authors for their research efforts and their work input, without which this study would not have been made. We hope that this publication will deepen substantive discussion among those interested in matters concerning local security.

Marek Gąska
Iwona Lasek-Surowiec